

Вольга Базылёва

*Крылы
ў шафе*

Вольга Базылёва

*Крылы
ў шафе*

Вершы, пазмы

Мінск
2002

Базылёва В.

Крылы ў шафе. Вершы / В. Базылёва. 2002. — 144 с.

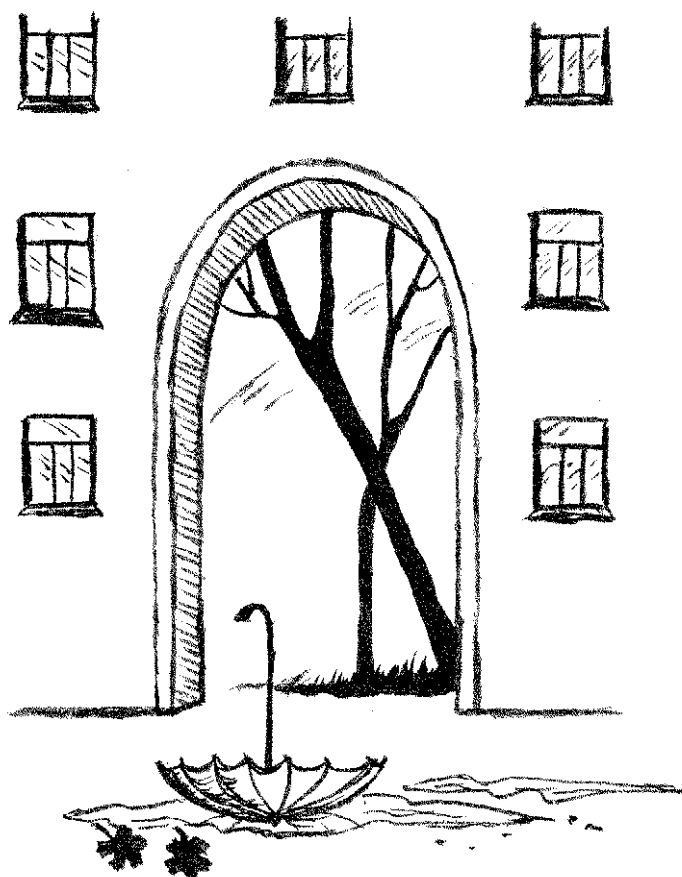
Мастакоўскі свет – крохкае шкельца ценькага лёду наўкольнае рэчаіснасці — адбівае і нябёсную вышу і «патрэсканья далоні зямлі». Ці ж лёгка па небе ісці й неба разглядаць над сабою?! Даволі няпроста ісці — у натоўпе («тым, што не чуе песень») і аднаму... Калі просяць крылы ляцець, схаваем у шафу іх «на калі развучымся падаць», бо памятаем яшчэ, кім крылы зраненыя.

Вольга Базылёва — тонкі лірык, шчыры й адукаваны малады творца (паэт, бард, мастак) — на тое асмельваецца, пра што і сведчыць гэтая кніга.

*Зырчэй, мая свечка, гары:
жыві й выгарай дарэшты,
каб сэрцам сяброўскім сагрэцца
не ў зніццы, але ў агні!..*

Базыч

У ГОРАДЗЕ

1

Скурчаныя дамы.
Шэрань на шапках дахаў.
Здзіўленым вокнам дым
бачыць імглу замінае.

Здзіўленым вокнам жоўць
паналівалі рукі
дрэваў. Яшчэ не ноч,
і ўжо амаль не студзень.

Як адзінока ісці
вуліцай шэрай камення.
Я... і натоўп людскі,
той, што не чуе песень.

Я. І навошта я?
Гулка згаджаецца рэха.
Дождж абарвецца з хмар —
неба паб'е люстэрка.

Я. А ў аскепках я...

2

А трамваі?.. Тыя ходзяць,
як заўжды:
туды
й вяртаюцца назад —
сказаць,
што бачылі цябе.

А дзе, не дапыттаеш...
Трамваям на прыпынках

канцавых
заўсёды сняцца шэрыя
дажджы
й графічныя вясёлкі.
Толькі
час зноў ісці
туды
й назад —
сказаць,
што дзесь (дакладна!)
бачылі цябе.

І новы круг. І тыя ўсё ж дамы,
і мы
ўсё тыя ж, незнаёмыя дагэтуль,
жывем у створаным
алоўкам свеце,
сустрэчы
не шукаючы сваёй.

Трамвай спыняецца
на канцавой,
на той,
што ведае
тваё чаканне,
але каго?
Чаго?

Трамвай. Дажджы...

3

У кубку астывае завіруха.
Дзве лыжкі цукру. Некалькі глыткоў.
Хапаю сшыткі. І па бледных вулках
кіруюся да рэйкавых шляхоў.

А праз гадзіну ўжо не тья вулкі.
А праз гадзіну слепнуць ліхтары
ад раніцы. Дзве слізкія прыступкі
і... за дзвярыма згубяцца вятры.

У шэрай зале сінія квадраты
вачэй аконных у паўзмрок глядзяць.
Я пырскі бачу сонца. Ды астатнім
здаецца — хмары змрочная сляза.

І вось наноў: дзве слізкія прыступкі,
вандроўка па дарогах гарадскіх.
Ліхтарыць вечар скрозь па бледных вулках,
а дома ў кубку на сталe снягі...

4

Я не ведала
і чакала...
Змерзла. Пешкі пайшла.
Бывае,
што зусім не ходзяць
трамваі
да цябе
ў тваё нікуды.
І нашто так чакала
доўга?
Гэта ж два...
Не, дзве сотні крокаў:
для мяне амаль
не далёка —
я за мінус
два лютых дайду!

5

Слотна.
Перацякае адліга
з абьякавасці
ў хваляванне.
Са снягоў —
у сіваю ваду.

Я іду.
Шукаць — не шукаю,
абмінаю дажджовыя
зграі.
Я іду — у нагоўпе
адна.

Слотна —
гэта не значыць самотна.
Адзінота —
дзіцячая звычка —
даўно стала
хранічай.

А ты — ці
да мяне спачуванне
нясеш,
ці знікаеш,
як сённяшні снег.

Слотна...

* * *

У паветры рассыпаны
істэрычныя ўсхліпы —

гэта птушкі спужаліся,
што зачыняць цяпло.
Запыталіся вуліцы,
ці насустрач ішлі мы,
і ў адказ атрымалі
скрыжаванне дарог.

Дзень чакалі на ўзбочынах
запаветнай сустрэчы,
у каралі прыбраўшыся,
групкі босых бяроз.
А цяпер непакоіцца,
доўга хмурыцца вечар:
скрыжаванне ж сустрэне —
і расстанне nanoў.

* * *

За туманамі
не бачна нічога,
толькі
няпэўны абрыс:
дрэвы галінамі
ўніз,
неба апалага
ліст...
І не мая дарога —
гэта адзінае,
што напэўна
ў абрысе туманным,
няпэўным.

За туманамі
чутно маўчанне,
але

нехта не слухае,
нехта не чуе —
глухне
маўчанне,
глухне...
У шуме.
За туманамі чакае
знямога,
трэба ісці, а не маю
дарогі.

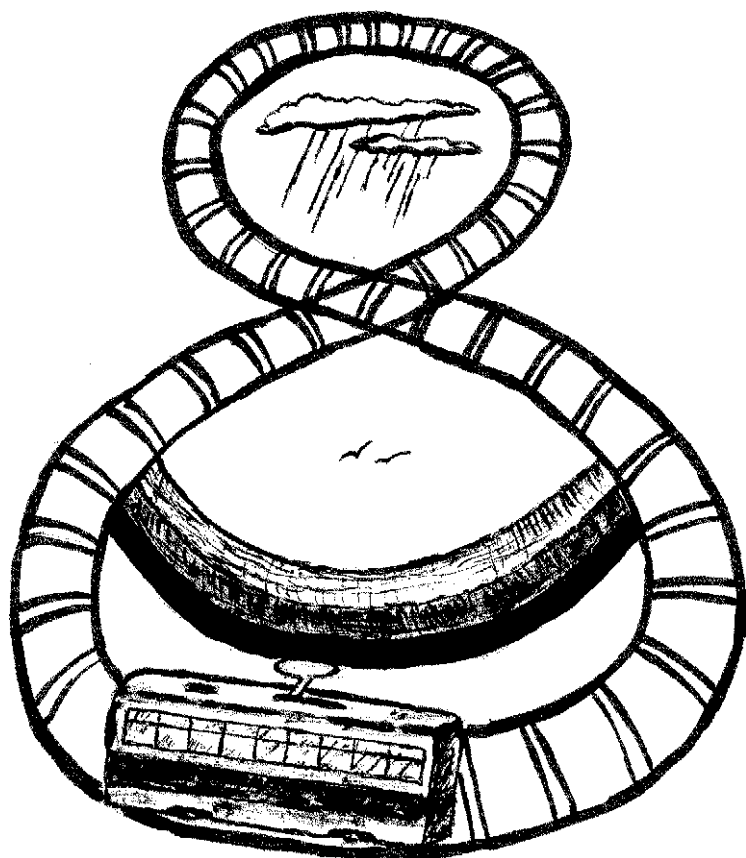
* * *

Куды ні глянеш,
паўсюдна
цьмяна ззяюць
ліхтары.
І памяць
вулак гарадскіх
нас вывучае.
У валасах
тваіх заблытаны
вятры,
а на руках маіх
пажоўкла
лісця згряя.
Ідзем,
у змрок ідзем,
навобмацак —
не ўпасці б.
Не заўважаем,
што імгліцца
шчасце
над дахамі.

Не пазнаем цяпла,
спяшаемся,
не беражэм дарогу,
хоць ведаем:
канчаецца яна
ля нас,
адлюстраваных
вокнамі трамвая —
я ад'язджаю...

* * *

Далёка
мяне завядзе дарога
твая,
прапанаваная ветліва.
Многа людзей,
а болей аблокаў
сустрэну я.
Мала скажу,
а меней пачую
ад іх.
Буду ісці,
пакуль скрыжаванне
не паставіць пытанне,
не запатрабуе адказу.
Адразу
спынюся,
завагаюся:
лёгка дарогі
не абіраюцца.
Якая з іх
мая самая-самая?
Якой прысвяціцца?

АДЭСКИ ТРАМВАЙ

* * *

Пакуль горад
яшчэ не прачнуўся,
адшукаем дарогу
між вулак,
адшукаем
няскончаны шлях.

Цішыня
дазволіць
прабегчы трамваю,
вокны парасчыняе,
ператварыўшыся
ў неразборлівы
дыялект
вялікага горада.

Пройдземся,
як ходзім заўсёды:
кругамі й доўга
па шляху
непачатым...
Няскончаным...

* * *

Дзень не дойдзе
да нас,

спыніцца на паўдарозе.
Вечны ранак
заплюшчыць
вочы ліхтароў.
Імгла,
раскідаўшы па вуліцах
доўгія цені,
пойдзе прэч.
Горад, дзе мы блукаем, —
гэта сцены,
сцены...
Сцены,
зрэдку — блізарукія
вокны,
лапінка неба высокая.
Вечны ранак
прыходзіць
у вечны свет.

* * *

У горадзе
засынаюць святлафоры
й прачынаюцца
ліхтары.
Мы шукаем гукаў,
а знаходзім
маўклівыя колеры
стомленых вулак.
Пыл нябесны
са скапялюшаных
дахаў

абтрасе прыбіральшчык
стары.
Ноч у далёкіх
сваячках
у вячэрняй зары;
ноч,
хочучы завітаць да яе
і не ўспомніўшы
адраса,
па ўсім горадзе
разышлася,
кінула на потым
шуканне
і таньчыць у таннай
сукенцы з імглы.

* * *

Горад плача.
Лістотай разгубленых
дрэваў
плача горад
над першым
халодным святлом.
Звяне ўсё.
У пакінутым
птушкамі свеце
ўсё міне,
каб пачацца
калісьці наноў.

Восень ходзіць.

Бурштын пакідаючы
скверам,
ходзіць восень,
забылася на
цяпло.
Вецер і
незадзьмутыя
зорныя свечкі.
Шэрасць скурчаных
ценяў
прызмрочвае шкло.

* * *

Горад, якога няма.
Наш адшуканы
горад.
Капелюшы на дама́х.
Пыльныя, сыпкія
зоркі.

Як і куды
ні йдзеш,
будзеш заўсёды
вяртацца.
Звычка пустых
трамваяў —
шлях прапаноўваць
табе.

Горад,
што не існаваў,
нам збудаваны

горад
ціха запаліць
поўню
ў небе твайго
акна.

* * *

Наш горад
ніколі
не скончыцца.
Неба прыбярэцца
ў сузор'і —
у згоркляя гронкі
зорак.
Неба будзе падавацца
нізкім і цяжкім —
нехта напужаецца,
а іншы
ўсімі намаганьнямі
будзе імкнуцца
скрозь
нізкае, цяжкае неба.
Але горад
ніколі
не скончыцца,
нават там,
высока.
А ці трэба?

* * *

Забудзься
на бурштын

і на бяссонечнасць.
Няхай зацаравала
восень.
Сённяшніх
аголеных кляновых
правадоў
счарнелае,
учэпістае голле
калоціцца
пад песенькі
вятроў,
пад песенькі,
падобныя на стогны.
Апала ўсё:
ад спрахлага ліста —
да шэрага
патрэсканага
неба.
З далоняў дождж
сцякае —
не данесці
да раздарожжа
сцюжнага цяпла...

* * *

І самотныя
вокны
будуць глядзець
услед.
Супакоім:

«Не назаўжды
пакідаем!»
У няцERPным
чаканні
горад наш пажыве
ноч і дзень,
а пад вечар
не нас прывітае.
Пакамечаным
зоркам
прысніцца сухая
раса,
і засмяглыя
хмары
нарэшце заплачуць
дажджамі.
Можа, варта
забыцца
і вярнуцца назад?
Хай ужо лістапад,
хай ніхто не чакае...

* * *

Нас пазнаёміць
з горадам трамвай.
Няспешна правязе
па ўсіх дарогах.
І мы глынем
з дажджоў
вады салёнай,
а захмялеем,
быццам ад віна.

І застануцца
ў памяці дамы,
з разгубленымі
ўсмешкамі на тварах,
што ўрэшце
дачкаліся трамвая,
і як, не ўцямяць,
у яго ўвайсці.

* * *

Нашто, мне не зразумець,
не ўцяміць, дальбог, нашто
не будзе ў свеце мяне
і не будзе яго?..
А нехта скажа, не так
тлумачу клубок несустрэч.
Мажліва, мая віна,
мой лёс — адыходзіць прэч.
У свеце не будзе нас,
спатканых адно аднаго.
А буду асобна я..
І будзе асобна ён.

* * *

Восень так знясіліла
зяблю,
што не сустракаюць
сонца птушкі.
Я па зблытаных
крывых завулках

за табою
ў нікуды іду.

Проста ходзім,
бо вядзе дарога.
Проста восень —
на дваіх вясна.
Хай было пагодных
дзён замнога —
просяць рукі
кропельку цяпла.

* * *

Абарвецца вада
з нябёсаў.
Адаб'ецца вада
ў вадзе.
Гарызонту няма
для мора.
Мора дзе?
А нябёсы
дзе?
Толькі колюцца,
быццам джаляць,
камяні,
патуляўля ў хвалях.
Мо між іх адшукаем
тайну?
Хвалі дзе?
А вятрыскі
дзе?
Пахаваліся і замоўклі.

Вось і мора
заснула.
Толькі...
Толькі колюцца
камяні...

* * *

Лістота спаліцца
і ападзе.
Пераплыве
на іншы бераг лета.
Пажылым дрэвам
будзе сніцца
сонца.
Як збегчы
ад надзённых
халадоў?
Галосіць
неба цяжкімі
вятрамі.
Усё забытанае,
згубленае ўсё.
І толькі дождж...
За намі
пойдзе ён
услед,
як карацейшаю
дарога стане.

* * *

А там, напэўна,
што ні дзень —

дажджы.
І на тваім
акне
павялі кветкі.
І фотакартка
выцвіла глядзіць
на жнівеньскае
яблычнае лета.

І нехта —
толькі, ведаю,
не ты —
гуляе па тваіх
любімых сцежках.
Твой кубак
на сталае стаіць пусты,
люстэркі
тваю ўзгадваюць
усмешку.

Маўчыць твая
гітара.
Плечы ёй
самота пасівелая
накрыла.
Усё знаёмае,
усё тваё
ўжо колькі тыдняў
ціха спіць пад пылам
чакання...

Адэса, 2000

* * *

Прысніўся вулкам
карагод завей.
І раніцой,
забыўшыся на жнівень,
яны паабсыпалі
з дрэваў лісце —
чакаюць снегу.
Не прыходзіць снег.

І восень
прапаноўвае ўзамен
дажджы, падцукраныя
згушчаным туманам.
А вулкі дзень і ноч
жывуць ваганнем:
празаікі-дажджы
ці лірык-снег?

* * *

Учора ўвечары
паветра было запырскана
птушкамі,
што шукалі вялікі
нябесны парасон,
а знаходзілі
хмары.
Уначы саслізнула
з нябёсаў маланка,
пабудзіла пажылы
бурклівы гром.

Неба гушкала
нованароджаны дождж,
а той усё
не хацеў засынаць,
прэч збягаў
і йшоў,
ішоў,
ішоў...
А пад ранак
усё здажджэла наскрозь.

* * *

Гэта была восень.
Вады даліла ў калодзеж.
Лістотай далонек кляновых
прыбрала на досвітку
парк.

Восень была гаспадыняй
маёй дажджлівай самоты.
Не — каб прайшла міма,
павольна, ды ўсё ж
надышла.

Я думала, ці не позна
знайсціся пад лістападам,
а восень — то сонцам,
то слёзна
прасіла ў мяне
цяпла.

Дык вось чаго не хапае
ў свеце маім абыякавым!

А я, што ні дзень, замярзаю
пад восень. Сагрэцца
як?

* * *

Не ўтрымацца
на тонкіх галінках —
плача лісце.
Лістападзіць наш парк,
каб аднойчы
спаліцца.
Бачу неба
ў люстэрках
апалай вады.
Што вярнулася
восень,
раскажаш не ты...
Мне пра гэта
дажджы
на акне ліст
напішуць.
Сваёй раніцы
будуць чакаць
халады.
Заспяшаецца
сэрца сапсuty гадзіннік.
Будзе ўсё
як заўжды.
Як заўжды
дні загінуць,
тыя дні,

пра якія
не напішаш мне ты.

* * *

Мой цягнік,
гарады паблытаўшы,
адшукаўшы
не свой вакзал,
паглыбляецца
ў згоркляя прысмеркі.

Вось і жніўня
амаль што няма...
Вось і я
на яго забылася —
невыносная здрада
цяплу.
Заўтра восень
прыйдзе бяскрылая,
з майго неба
асыпле луску.

Пад сарванай
вадой
прастудзіца ўсё.
І натхненне маё...

* * *

Чаму
звяла сонца апошняя

ў кветніках
абьякавай восені?

Ці ж не верыць мне
шэрым дням?

У пакой
ліст кляновы просіцца,
а не хочацца адчыняць.

Адмаркоціцца, адгалосіцца,
і не будзе занятку
дажджам.

Першы снег
ападзе на няскошанасць
ссохлых траў.

* * *

Вось і адчай
не прымусіў чакаць.
Толькі страчай
цягнікі.
Гніся ў вятры
ды не чуй халады.

Лепей...
Надзею пакінь.

Некім забытаны
ніткі жыцця.

Сёння ў альтанцы
сустрэч
слухаць прытоена
буду не я
светлыя словы твае.

А для мяне
было моўлена кімсь:
лепей
надзею пакінь.

* * *

Па залатанай дарозе
ад'язджаю.
Позна. Восень.
А напружанья дрэвы
раптам просяць халадоў.
Асыпаюцца надзеі,
і лістота парадзела.
Не ўцалее,
што жыло,
што квітнела
пахкім белым,
пасівее
ці счарнее.
Поўню вецер
скіне з неба,
скіне ў лужыну, на дно.
Хто ўратуе?
І нашто?
Ад'язджаю.

Позна. Восень.
Ты ж ці ўспомніш?

* * *

У непагодны дзень
паветра волка-слёзнае.
Услед вятрам маім
дамы глядзяць пагрозліва.
І паліто набыў
ліхтар з суседняй вуліцы.
Да восеньскіх залеў
свет загадзя рыхтуецца.
Іду, куды вядуць
вятры мае сцюдзёныя.
Быць госцяю каму?
Каму быць незнаёмаю?
Адно не да цябе
па восені вяртаюся,
бо памятаю шчэ,
кім крылы мае зранены.

* * *

Я сёння буду
чакаць цябе
да хуткага
невяртання твайго.
Сцісну ў далонях
свой крохкі свет,
і за пыл палічаць
яго.

Я сёння буду
бачыць цябе
ў сваіх завірушных снах.
Снежыць зіма...
Ты ёсць, але —
побач з табой яна.
Я сёння прысвячу
табе
кляновы пажоўклы верш.
Мерзне на тваім сэрцы
снег.
Ты ціха скажаш:
«Не вер...».

* * *

Гвалт усчалі
камяні —
ператварыліся
ў вадкасць.
І дасталіся
зямлі
пырскі ды першыя
зазімкі.
Восені сонца
шкада;
каб ані промня
патраціць,
каб ані йскрынкі
аддаць,
сонца зачынена
ў хмарах.

Пэўна, дождж
праўду казаў:
восень не верыць
у шчасце.
Восень — прыроды сляза.

* * *

Ну каму якая справа
да таго,
што ты сышоў?!
Восень у дажджы
збірае
крошкі маіх чэрствых
слёз.
Недзе птушак
сустракаюць,
тут — кляновыя
лісты
безліччу птушыных
зграяў.
Дзень падвялы.
Ноч дрыжыць,
ад бяззор'я замярзае.
Ну каму якая
справа?!
Ты не любіш халады.

ФОТАЗДЫМАК

Пыл замінае дыхаць.
Змрок замінае бачыць.

Недзе, я веру, ты ёсць,
дагэтуль неадшуканы.
Шуфляды, шуфляды,
шуфляды...
Шукаю. Жыццё мінае.
Не ў той. Не.
І ў гэтай наўрад ці...
Ніхто не падкажа, якая.
А тысячы ўсмешлівых
твараў
мяне вывучаюць
старанна,
ды раптам —
святло валошак!..
Ці ж я не пазнаю
пагляд твой?
І шэпчуць, паверыўшы,
вусны:
«Нарэшце вярнуўся».

* * *

Колер пакуты.
Колер агню.
Своечасова я запалю
цяжкія гронкі рабіны
й крыўду,
нясцерпную крыўду.
Восень пакуты.
Лёгка заснуць,
цяжка прачнуцца
да завірух,

цяжка — у лужынах
кінуць
крыўду, нясцерпную
крыўду.
Холадна будзе
кволай расе.
Раптам паб'ецца
лямпавы свет,
раптам парвецца
шкляное жыццё.
Холадна будзе.
Сэрца тваё
верыць маім далоням —
цёплае верыць
сцюдзёным?!.

* * *

І падгарэлае лісце
пахне ад ранку
гаркавасцю.
Клёны,
далоні
ў малітве
склаўшы, смяюцца
і жаляцца.
Дождж сябе траціць
на дробязі.
Дождж,
а дакладней
імжачка

паразумелася
з вокнамі.
Вокны, якія не бачаць
руху,
не чуюць пытанняў,
вокны сутуляцца.
Нават
і для нячуйнага шкла
часам нясцерпная
сцюжа.
Лужын
аскепкі блішчаць,
кроплі спрабуюць пачаць
сноў сівых час
і пачуццяў,
згаслых пачуццяў
жыцця.

* * *

Нарэшце ты...
Ішлі дажджы,
былі на ўскрайку
рэйкі цягнікоў,
на ўскрайку
цёплых дзён і халадоў.
Былі старыя вербы
й чорны пыл
ад вогнішча лістоты,
і кастры,
якія прымушалі
рукі грэць...

Але завеіць вочы —
і зіме
навечна прысягаць.
Была туга.
І побач я была.
З тугой?
З табой?
Альбо
з абоймі?
Разлучала нас
імгла.
А я заўжды была...
З табой была.

* * *

Ведаеш,
на сны не забываюцца:
цяжка — на такія...
Абдымаў адчай мяне —
спужалася,
што цябе згубіла.
Ведаеш, шторанак
прачынаюся
ад сцюдзёных слёзаў.
У пунсовасць лужын
зазіраючы,
бачу карту
лёсу.
Ведаеш, я некалі
спазнілася
працягнуць далоні.
Падаў ты...

Але цябе бяскрылая
падхапіла восень.
Ведаеш,
на сны не забываюцца:
цяжка — на такія...

* * *

Састарэлыя травы,
ссохлыя,
напужаліся
цяжкіх дажджоў.
Сарамлівыя
кветкі восені
спадзяюцца
на літасць дзён.
Кветкі восені...
Хто клапаціцца,
хто прарочыць ім
доўгі век?
Снег над вейкамі,
снег над скронямі,
снег над пальцамі.
Снег —
як снег.
Кветкі восені...
Беднасць колераў.
Незайздросная бледнасць
шчок.
Што даўжэйшае?
Даражэйшае?
Наша шчасце
ці восень?
Што?

ПАЭМА НА ДЗВЕ ХВІЛІНЫ**1**

Дзве хвіліны
пасля цяпла.
Верасень шчодры
на ржу і лістоту.
Пра ненадзейнасць
пабітага шкла
памятай.
Пра ўсё астатняе —
потым.
Дзве хвіліны
няшчырай пяшчоты.
Ветру спрабуеш
зірнуць у твар
і адганяеш дажджы
ад вокнаў.
Дзве хвіліны
тваёй адзіноты —
дзве хвіліны,
як я сышла...

2

Я першы раз
углядаюся ў горад,
нібы ў аблічча
новага сябра.
Сыплюцца дробныя
колкія словы,
а парасон
ратаваць адмаўляе.

Не прыпыняюся
на скрыжаваннях,
не абіраю
ў балючым ваганні,
проста іду.
Проста ўсё адмаўляю,
што колькі крокаў назад
будавала...

3

Дом.
Прымружаныя вокны.
Сцены,
ахутаныя туманам.
Рэхам агучаныя
пад столлю
словы нямыя
маіх спадзяванняў.
Дом.
У тым доме
нельга схавацца
ад бяздоннай вады
парваных лужын.
Кволым лёгкім маім
невыносная радасць —
дыхаць цяжкім
паветрам
заштораных вуліц.

4

Недзе чакае мяне
паварот.

Гэта напэўна. А блізка?
Далёка?
Хтосьці падлічыць
з дакладнасцю
крокі —
і патлумачыць
адлегласць.
Няўжо
я дасягну яго?
І не спынюся?
Дзесь павярну,
каб калісьці вярнуцца?..

5

Цяжка наноў
прывыкаць да знаёмага.
Падае долу
вада непрытомная.
Восень. І сніцца
палёт павуцінавы.
Восень.
Галлё апяклося рабінаю.
Гэта не я
напужалася прысмеркаў,
сонцу клялася
ў адвечнай прыхільнасці.
Мерзне лістота,
на сцежках забытая.
Мерзне душа,
што абзелена шчырасцю.
Гэта не я
назаўсёды сыходзіла...

6

Ціха. Ад мяккіх
уважлівых кропляў
шмат што пра восень
пачуў парк стары.
Шэпчуцца клёны.
Ці мне падалося?
Слова за словам
губляюць лісты.
Хочаш, мы кінем
тваю адзіноту
недзе між дрэваў
на лаўцы пустой?
Хочаш?
Чакаю пачуць:
«З асалодай...»
Здзекліва рэха смяецца:
«З тужой...»

* * *

Кляновы ліст.
Ён — восені скрылёк,
з краёчкаў чэрствы;
ён — палоннік ветру.
І кожны рух
прымаецца на веру,
і кожны ўздых.
Мо, гэта ёсць палёт?
Кляновы ліст
апануты ў агонь.
Палае,
не згарыць аднак дашчэнту.
Чыя рука памкнецца
да яго?
Чыя душа даверыцца
паветру?

* * *

Застанемся
ля рабінавых свечак
азяблымі
лістамі паперы.
Застанемся
на яшчэ адзін вечар,
падрэмлем пад рып
зняможаных вербаў.
А потым... ранкам
расціснем пальцы —
і прэч памкнемся
ад роднага дрэва.

А потым... вецер
палёту здразіць...
Высока надта
ўзнімецца неба.
І недзе там,
на няўтульнай сцежцы,
між ганарлівых
рудых каштанаў,
цябе падораць
на памяць аб стрэчы,
я ж буду
ботамі растаптаная.

* * *

Позна.
Змерзлі ў вокнах
агні.
У стагоддзі
апошняя восень —
прадказальніца
новай зімы.
Тонкі час
павуцінавых крылаў
і забытаных
думаў маіх.
Позна,
позна спяшацца
дадому.
Ты папросіш
мяне не вяртацца.
Без адказу
застанецца просьба.

Толькі
сцэжка цябе абміне.
Толькі лісце схавае
твой след.
Толькі снег
раптам знойдзе сябе
на зямлі.
Позна...

* * *

Шэра...
І можа, душы спакойна.
Ціха...
Чакаючы завірухі,
восень
пакуль цярушыць лістоту,
проста каб нешта рабіць.
А горад —
шэры й ціхі,
захутаны ў роздум —
блытае неба
з падлогай-дарогай.
Горад
спрабуе зіму не прыгадваць,
горад
даўно пагадзіўся на восень.
І так звычайна,
што ціха і шэра...
І так надзённа —
пра восень і горад.
Я ж на апошнім
памятым канверце

адрас зімы напішу —
«тэрмінава»...

* * *

Я ведаю,
што недзе ты.
Насупраць.
І побач.
Дзесяць крокаў
да цябе.
Я ведаю,
што на квадраце
сонца,
акрэсленым
зачыненым акном,
стаіш, а на руцэ —
матыль апошні,
як ліст пажоўклы.
Нехта —
шэры цень
між намі —
замянае мне
разгледзець
тваё аблічча,
поўнае надзеі
альбо жальбы...
Ці ажыве матыль?
Ці штосьці зменіцца
ў такую восень,
у сонца,
што акрэслена акном?

Але завялі
незваротна крылцы...
І ўсё мінула,
як усё мінае
спрадвеку
ў гэтым свеце
халадоў.

* * *

Як памятаць
апошнія снягі
далоням дахаў,
спінам гнуткіх вуліц?
Як памятаць
у сонечных дні?
Між ціхіх
каруселяў лістападу
заблытацца
ў сваіх старых
шляхах
і новых думках,
і слядах кляновых,
раскіданых
на зморанай зямлі,
так лёгка.
Ды складана
прыпыніцца
і прыглядзецца
да сябе самой.
Хаця б да тых,
хто ўтоптаў
сцежкі побач,

ішоў са мною
поруч.
Як заўжды
нязручна —
абяцаць
і не выконваць
такія просьбы,
як «забудзь зіму».
А хто мяне
ніколі не пакіне,
хто таямніцы
зберажэ мае?
Зіма. У ледзяшах сваіх
і крыгах.
Як памятаць
апошнія снягі,
калі
да першых —
трыццаць дзён
чакання?

* * *

Глядзіць у вокны
жоўтае святло.
У звычку лёгкім
ліпкае паветра.
Іржавыя пакрыўленыя
рэйкі
трамваі паварочваюць
назад.
Усё звычайна
і... усё, як трэба, —

даўно забыты
восеньскі пейзаж.
Залевы.
Несупынная вада.
Сцякае дзень
у лужыны паволі.
А вуснам не забыць
на смак салёны
свайго «бывай».

* * *

Прастакутная
здзіўленасць вокнаў.
Сіняя сутуласць
дамоў.
Заходзь.
На вуліцы —
надта позна.
Вецер камечыць
напружаны боль
правадоў.
Заходзь.
Ведаеш,
вокны, як вочы,
розныя.
Ведаеш,
дамы, як людзі,
мерзнуць.
Куды ляцець,
як нябачнае неба?
Заходзь.

* * *

Лічу агні —
набліжаюся да імглы.
Лічу на прыпынках
адзінокія сілуэты.
Павуцінне кірункаў
вывучаюць мае цягнікі.
Па-старэчы шкло
ў аканіцах крывых
пакрэктае.
«Што далей?» —
запытаюцца колы,
а словы —
у ноч.
І над дахам
калматае голле
ўбярэцца
ў гнездо вароніна.
У паветры —
гаркота
апрытомнелых палыноў,
як надзвычай удалы
эпіграф
да восені сёлетняй.

* * *

Соль іржавая
з дахаў сцякае
з дажджамі.
Ашчаджаю
па кроплі
цяпло —

недавер
да зімовага сонца
ў мяне
шчэ з дзяцінства.
Неба
ў брудных
калюжынах
робіцца сумным.
Трызніць
дзень
парасонамі.
У паліто
змрочных колераў
ценямі
людзі здаюцца.
А на лаўках
у скверы
размовы
вядуць
туманы...

* * *

Колькі
сябе ні шукай,
зменіцца толькі
дзень тыдня.
Можа, надыдзе
зіма,
восень астыне.
Колькі сябе
ні шукай,

знойдзеш адно
разуменне,
што ў свеце гэтым
няма
зменаў.
Колькі сябе
ні шукай,
вечна — навобмацак.
Вечна
ліпкая будзе туга
ў сэрцы.
Колькі сябе
ні шукай...

* * *

Там, дзе
сустрэліся сцены,
там, дзе
застаўся пагляд,
стосы падвялай
паперы
думкамі спісаны.
Там,
дзе на худыя
калені
з болем праменне
ўстае,
цені,
шурпатыя цені
спіны сутуляць свае.

Там
нашы рукі
дарэмна
бавяцца пошукам
стрэч.
Снег.
Звялі стосы паперы.
Снег
нас ужо
не міне.

* * *

Пальинову гарбату
дапівай хутчэй.
Боязна мне,
што дарога
ў дождж перацячэ.
А на вадкім бруку
нельга
распазнаць слядоў:
з першым крокам
спатыкнемся —
зробімся вадой...
Пальиновая гарбата.
Лыжка сыпкіх слоў.
Свой аловак паламала
памяць. Боль прайшоў.
Не дапіў. У дождж
сыду я.
І няхай — адна.
Пакрыўдуш.
І забудзеш.
Я — вада. Вада...

* * *

Нарэшце
ад усяго адмовіцца,
павярнуцца
да шкла
спінай.
Нашто драпіна
маладзіковая,
калі неба
сябе спыніла?
Нарэшце.
Пакінуць усе
ўмоўнасці
на беразе
даўно забытага.
Рвецца штохвільна
мелодыя,
тонкая і вытанчаная.
Нарэшце.
Скарынкамі зрбяцца
словы твае
абьякавыя.
Прыцемкі перапоўненыя
завузлаванымі
пальцамі,
зацукраванымі
вуснамі...
Нарэшце?..

* * *

Няёмкае цяпло...
Крыўдуе восень —

яна хацела
зледзяніць душу,
а тут — нахабна
выбліснула сонца
і ўлякнўла
непагодную імжу.
Няёмкае цяпло...
Апала лісце,
ды з самых квольх
дрэваў.
Збераглі
астатнія зялёнымі
сукенкі.
І пачаліся
дзіўныя дажджы —
яны ідуць,
а іх не заўважаюць,
нібыта
іх ніколі не было.
Для горада —
няёмкае цяпло.
У лістападзе.

* * *

Памыўшыся
на досвітку дажджом,
сабраўшы спехам
думкі ды паперкі,
прыйшоў
у гэты ўжо няновы дом,
шукаў ключы,
затым лічыў паверхі.

І ў рэшыце рэшт —
запалена святло,
акно адчынена
і крэйда
крэсліць дошку.
А ўсё — навошта?

Я не адкажу...
Бо не хачу,
а пра яго
пішу!

* * *

Нязвыклая восень:
зялёнае лісце
і снег.
І мне падалося —
згубіўся самоты
пачатак.
Павека
аслеплага сонца
апушчана ўніз.
Усё засынае...
У голлі змарнелым
забытаны сённяшні дзень.
Да рук прыліпае
тваёй цеплыні
павуцінне.
Радзей мы прыгадваем
горад
бяскончых размоў,

часцей
лічым светлыя вокны
ды шчырыя вочы.
Бывае,
такое бывае,
калі лістапад...

* * *

Памяці У. Караткевіча

І нараджаюцца
словы,
крэпкія, бы арэх,
словы, якія вымоўчаць,
якія не выказаць —
грэх.
І раптам
той летуценнік,
зямлі што не чуў
пад сабой,
драбніцу гэткую
згледзіць,
якой усім
не відно.
І раптам
нечай далоні,
светлай, як маладзік,
пасля прамоўленых словаў
прымроіцца
ржавы цвік.

І будзе сівець
павуцінне,
распятае на камянях.
Пунсовая кропля
астыне
пры самым апошнім «я».

26 лістапада 2000

* * *

Да дзірак
знасілася павуцінне.
Рыззём
галінкі на ветры
трасуць.
А хочаш,
я адшукаю прычыну,
каб неба
і на хвілю
не даць дажджу?
Будзем далоні
мы грэць
пад клёнамі.
Будзем вуснамі
запалёнымі
паветра шурпатае
адчуваць.
А хочаш, заўтра
надыдзе зіма?
І слота, і морак
надоўга згінуць

пад чыстым аркушам
снегавым...
Не зварухнуць
рукою ад стыгі
й не зашыць павуціння
дзірак,
як не адмовіцца
ад зімы.

* * *

Вось яшчэ —
думаць часцей пра цябе!
Ведаць бы мне,
па кім ты сумуеш...
Дрэвы й тыя
не ўмеюць маўчаць.
А ты маўчыш...
І пажоўклі хвіліны,
і адляцела лістота
ў нябыт.
Ты ўсё маўчыш.
Я твой сум адгадаю
так, як захочацца мне,
і прыйду
неяк не разам з усімі —
асобна,
неяк не ў гэты пакой —
да цябе...

* * *

Дзень леташніх пралесак
за акном...

Ні восень,
ні зіма...
Бы сакавіцкі,
празваны жартам
мною гэты час
днём леташніх пралесак.
На ўспаміны
паграчу
з досвітку да мораку
яго.
Сляза на кволым
сонечным пялёстку
заўсёды шчырая,
як сэрца ёсць.
Трымаеш у руках
мае пралескі
ды лічыш слёзы.
Не шукай мяне:
мне зараз цяжка
перажыць бячассе,
але прывыкну,
ці зіма надыдзе
і пылам
зацярушыцца на год
дзень леташніх
пралесак...

* * *

Я іду.
Снег услед мне ідзе.
Парасон не патрэбны
з сабою...

І на вейках пушынкi
зрабіліся раптам
слязою,
а ў далонях
былі камякі —
прычкакалі адліг.
Я іду.
Снег услед мне ідзе.
Ад сябе —
да сябе
я іду.
А дарога канца
і пачатку не мае.
Хвалявацца?
Спяшацца?
Куды? І навошта?
Я іду.
Снег услед мне ідзе.
Парасон не патрэбны...
Пакіну яго.
Слёзы?.. Выплакаць іх
назаўсёды!
Былі камякі?..
І былі да адлігі...
Я іду.
Снег услед мне ідзе.
Снег прывідны,
капрызны —
ён нават не дождж.
Я іду.
І адліга...

* * *

Жоўтае неба...
Ці бывае
калі-небудзь
жоўтае неба?
Што ўціскае
душу ў глыбіню
разважанняў
пра ўсё —
пра нішто?
Пэўна, жоўтае неба
наўмысна прыснілася
сёння,
нагадала трывогі
мае:
ты з парваным
крылом
так далёка і нізка.
І цяжкае
жоўтае неба
заліло ўсё
наўкол
едкім колерам.
Ты — недзе там.
Я — недзе тут.
Я хачу абарвацца,
з табою
побач быць...
А кружу і кружу,
і кружу...
Крылы ёсць,
каб ляцець,

а не скласці —
і падаць.
Я кружу і кружу,
і кружу...
Дасягнуць як зямлі,
калі жоўтае неба
наўкол?

МАКСІМ БАГДАНОВІЧ

Сподак пабіўся.
Трускалкі рассыпаны.
Кроплі соку
заплямілі
яркім
падлогу.
Аскепкі
няма каму
пазбіраць.
Трускалкі
растопчуць,
несучы хвораму
лекі.
Нехта,
глянуўшы ў твар,
не заўважыць
ужо чалавека —
нябожчыка.
«Не хачу...
Паміраць...» —
засмяглымі
вуснамі.

Адзінота.
Кніга.
«Я не самотны...»
Морак.
Святло.

* * *

На небе
саспела поўня.
На вуліцах —
ліхтары.
Сыходзім
з пыльных пакояў,
каб стрэцца
і пагаварыць.
І ноч падбіраецца
бліжай —
наслухацца
нашых слоў.
На восеньскім
папялішчы —
першага
снегу святло.
Здаецца ўсё
ідэальным:
ад снегу —
да ліхтароў...

Але надыходзіць
ранне,
і трэба
ісці дамоў.

* * *

Мне прыснілася,
што твая дарога
стала раптам
лесвіцаю наверх.
Я цябе
адпусціла
занадта спакойна
і сказала:
«Толькі пішы
часцей».
А сама пайшла
па зямлі
нетаропка.
Для мяне
зачынены
дзверы й вокны,
ад мяне
схаваныя
рукі й вочы.
Я пайшла
далёка
і зусім адна.
Не шкадуй,
не плач.
Мне прыснілася...

* * *

Па даўно
нечаканым
снезе

льюцца
стужкі
ўсялякіх слядоў.
Дзесьці
блытаюцца,
а дзесьці
разыходзяцца
назаўжды.
І за імі цягнуцца
думкі —
то сплятаюцца,
то знікаюць.
Запытайся
ў мяне,
хто ёсць ты?
Я табе
раскажу
ўсё дарэшты...

* * *

Я ніколі
так не адчувала
крохасць
шыбы.
Кволасць...
Я ніколі
не баялася,
што шкло
паб'ецца,
зраніць
некага —
хаця б цябе...

Я зусім
не думала,
што вострым,
як лязо найноўшае,
аскепкам
хочацца
сустрэцца
з нечай
бледнай
і сцюдзёнай,
як туга,
рукой...
Боязна мне,
што паб'ецца
шыба.
Боязна мне,
што аскепкі
зраняць.
Боязна мне
за цябе.
Прашу я:
не шпурляй
бяздумных слоў
у шыбу,
абьякавасці —
у шкло
маёй душы!

* * *

Калі...
Калі адтае
маладзёк,

калі адліга
не забудзе
неба,
калі прэч
без сумненняў
я сыду
з маіх шматкутных
папяровых
думак —
пра снег
на вейках
тонкіх
і руках
забытых пад акном,
шурпатых
клёнаў,
калі пачну
я плакаць —
і не ў сне,
як зараз,
не слязьмі,
а цёплым,
светлым
і шматгалосым
(капяжы,
нарэшце),
калі
далонь
адчуе стынь
расы
й пялёсткаў
пругкасць,

расцвіце
падснежнік,
тады —
ідзі...

«Мне не балюча
будзе» —
я не скажу.

* * *

Я рассыпала
ўсе дарэшты
сняжынкi,
раздарыла
ўсе сапраўдныя
ўсмешкі.
Астывае завая
ў кубку
снежня,
і тваё
маўчанне
было б дарэчы.
Ну, паслухай
хоць раз
не сябе самога.
Нават дзіўна
часам:
адкуль
столькі словаў?
Я пайду
падыхаю
свежым снегам.

А ты...
Ты маім адыходам
не грэбуй —
выгаворвайся!

* * *

Патанае
ў снеше
маё адлюстраванне:
склейце
люстэркі
ледзяных лужын!
Сцюжа змушае
хаваць
вочы
ў цёплыя слёзы.
Пакінута назаўтра
святло
ліхтарных сфер.
Паўзмрочны
снег
прыцягвае
ўвагу неба,
і яно —
поўняю
ўзіраецца
аднавока
ў зіхценне
халоднага пылу.

* * *

Кожны ўздых
падлічаны.

Кожны крок
прадугледжаны.
Дазвольце
пайсці
па нетапанай
сцежцы —
проста
па снезе,
проста
куды-небудзь!
І не глядзіце
ўслед,
калі ласка,
і не ідзіце
ўслед!
Не задавайце
пытанні,
на якія
няма адказаў.
Не прымушайце
спяшацца —
сцежка
не вечная ўсё ж.
Там,
далёка,
за завірухай,
цёпла кліча
свечкай
акно.
Дазвольце —
не глядзіце,
не ідзіце,
не лічыце...
Я дайду.

* * *

Захварэла
восень на снег.
Шукаюць
птушак
чорныя правады,
што крэсяць
шэрае неба.
Ад мяне
атрымаеш
сухую старонку
клёна
і на шыбе
тры кроплі вады
дажджавой.
Умыешся,
апанешся,
выйдзеш
і згубішся
ў вулках
восені,
хворай на снег.

Але да вясны
дойдзеш, я ўпэўненая,
ад мяне
да сябе.

* * *

Пальцы
стануць струнамі.

Гучным крокам
кропель
падлічу пачатак,
падлічу канец.
Маладзік
з атрутай
паднясу да вуснаў.
Пальцы
стануць струнамі,
каб звінець,
звінець.
І бывае ж
неба
вапнаванай столлю.
І бывае ж
сонца
лямпавым святлом.
Я раней
не бачыла
рваных крылаў
болю,
я дасюль
не ведала
чатырох кутаў.
Адспяваюць
ледзяшы,
абарвуцца
вокны,
да апошняй
цеплыні
лужынам датлець.
Пальцы
сталі струнамі,

вершы —
адзінотай.
Для маёй
твая дарога —
паралель...

* * *

Я памятаю
мітуслівы
дождж
і мокрых
галубоў
на падваконні.
Як словы
расплыліся
на паперы,
я памятаю...
Што была
вясна,
і дождж
быў цёплы,
з доўгіх
шэрых нітак.
І я на ганак
выйшла
басанож,
каб прачытаць
сябе
не на паперы,
а... у люстэрках.
Мітуслівы
дождж

ствараў іх
безліч
і ўціскаў
у камень,
зямлю,
асфальт.
І я ішла
па небе,
і неба разглядала
над сабой.
Я памятаю...
Ты —
пад парасонам,
у доўгім
паліто —
дадому бег.
Дажджу баяўся
і саромеўся
адбітку
свайго ў люстэрках.
Мне было
спакойна.
І пакамечана
ўсё для цябе
было.

Я памятаю
не цябе
і мяне,
а мокрых
галубоў
на падваконні...

* * *

І вось ізноў
памкнуся
я сысці,
ніхто не спыніць,
дык самаспынюся.
Мае шляхі,
сагнутыя
ў кругі,
прымусяць —
і не раз! —
назад вярнуцца.
Хаджу вакол
прастуджаных
дамоў,
захутаных
у кволаснежны
студзень.
Шукаю слоў.
Адліжнае цяпло —
імклівым думкам
лёгка паслізнуцца.
І вось ізноў
памкнуся я
сысці...
Каб не
кружыць,
парву
свае дарогі.
Я акунуся

ў пыльныя
снягі —
і хоць
адлігу
пажыву на волі.

* * *

Пакуль
я ехала,
амаль
не стала
снегу.
Каторы дзень
яго лячылі
сонцам.
Не абышлося
без
капрызных слёз.
І вось —
зусім расталі
бледнасць,
млявасць.
І вось —
зусім няма,
няма зімы.
Пакуль
я ехала,
былі адказы,
запісаныя
ў мой
дарожны сшытак,

і я на ўсіх
вакзалах
і прыпынках
да іх
пытанні
марыла набыць.
Але нарэшце —
мой вакзал,
мой горад.
Але нарэшце —
лужыны акенцаў.
І камякамі
рыжых ліхтароў
закідана
вуалевае неба.
Дарожны
сшытак
у купэ забыты.
Няма
адказаў,
дык няма
пытанняў.

* * *

І бывае
забытых
язмінавых пальцаў
учэпісты поціск
за зімовае неба
мацнейшы.

А сцюжа
бывае
востра-шэрай
іголкай
у скуры празрыстай
акенцаў.
І акенцы
хаваюцца ў сценах,
у горкім
каменні.
Непрыкметна
дамы паракнеюць,
становяцца
пылам.
Толькі неба
трывае
язмінавых пальцаў
учэпісты поціск...
Памірае...

* * *

Гэта горад
разгубленых
ценяў
у хмурных
завулках.
Гэта хворыя
крохкія прысмеркі
лічаць вяроўкі
слядоў.
Я зусім
незнарок

пагубляла
пакояў утульнасць
і абдымкаў
знаёмых цяпло.
Гэты горад
у руху няспынным
сваіх
тратуараў
астывае —
датлелі
ўжо ліхтары.
Помніш:
крылы ў шафе,
пакінутыя
на «калі
мы
развучымся падаць»?
Гэты горад —
дарогі раздасць,
і адніме
нябёсы.
І на стрэлках
нашых
гадзіннікаў
спыніцца
студзень.
Хочаш,
снег абміне
нас
на нашым
парваным крузе?

* * *

Тут адліжныя
ручаі,
наматыныя
шпулькамі лужын.
Досыць снегу.
Няма пра што
гаварыць.
Ці ж зіме
выхваляцца
сваёй
прастудай?
Над крывымі люстэркамі
пыльных ільдоў
схіляецца ноч,
і маўчаць капяжы:
ганарліва
ці недаверліва?
Заўтра
жоўтым світанкам
нап'ецца
азяблы клён,
і сняжынак
шматкі
ў палахлівыя дожджыкі
склеяцца.
А пакуль
з мятных слёз
ледзяшоў
вырабляе крышталь
ноч,
на кволы мароз
багатая.

* * *

Завіруха блытае
сцежкі
паветраныя,
завіруха
памылкі свае
закрэслівае,
потым
зноў вяртаецца.
Ды растане ўсё,
як міне
завірухі маёй
жыццё,
як дарогу
знойдзе на дахі
й зямлю,
як даверыцца
сонечнаму
цяплу.
Ведаеш,
я таксама
растану,
калі насваволюся
і завірухаю
быць перастану.

* * *

Ты прыдумаў мне
крылы,
каб сустрэцца
нарэшце нам.

Па заплюшчаным
небе
каб кружыць
удваіх.
Ды пакуль
я хаджу
па далонях
зямлі
пагрэсканых.
І, напэўна,
заўсёды
буду толькі
хадзіць.
Ты прыдумаў
мне
крылы,
расклад палётаў
набыў
і ўсё
недалічваў
хвіліны
й блытаў
маршруты.
А паветра
сёння
занадта сцюдзёным
было —
ты адну
за адной
пераймгляніў
запалкі
і знічак
насыпаў.

Пякуча
ў мае крылы
ўпіліся
яны.
Ты застаўся
адзін.
Хоць прыдумаў
мне крылы,
я здолею
толькі хадзіць...

* * *

Смага.
Люты
шкадуе адлігі.
Крошкай
хвіліннай
сапсуты
гадзіннік.
З-за тваёй
спапялелай
увагі
хварэюць
вусны
на смагу.
Снег
нашай скуры
зрабіўся
каляны.
Мяккую
шчырасць
размоў

пагублялі
лямпы
прымружаныя
і фатэлі.
Рукі сустрэчна
ўжо не ўзляцелі.
Нітка пяшчоты
вузлы
падлічыла.
Смага адолела.
Снег
абяскрыліў.

* * *

Снег учора
быў крохкі
й бэзавы.
Дзверы
адзінокіх
тралейбусаў
пасажыраў
ужо не чакалі,
пазяхалі,
стомленыя
бессэнсоўнай
вандроўкай.
Яшчэ блізка —
смутак,
яшчэ далёка —
ты.
Перапіска
наша,

расцягнутая
на хвіліны
не размоў —
нечаканых
прызнанняў,
складае
колькі
тамоў,
і нават колькі
перавыданняў
у выдавецтве
нашай памяці.
Тралейбусы
ўжо не вяртаюцца,
затое вяртаемся
да сябе саміх
мы.

* * *

Падсвядома
зіма ўяўляе сябе
скупую
на стрэчы
рук,
вачэй,
таму беражэ
адлігі
на год наступны.
А мы,
ахутанья марозам,
ходзім
па бясконцай вулцы
рыжага вечара.

Дамы,
застаўленыя свечкамі
вокнаў,
нам асвятляюць
дарогу
да імглы —
да заплеченай
у чорныя правады завірухі
тугі па сонцы.
Ходзім па бясконцай
вулцы,
змушаныя
чакаць вясны.

* * *

Калі далонь
у сабе
знаходзіць
пралеску,
напэўна
нешта
да лепшага
зменіцца.
Пралеска
расплюшчыць
сваё сэрца
насустрэч
светламу
дню.
Нехта яе
паспрабуе
пачуць

і пачне
захапляцца
кветкаводствам
у далонях.
Калі б гэта
было галоўным,
дык
людзі б нястачы
не ведалі
ў прыгажосці.
Але тут —
вейкі пялёсткаў,
тут — лісце
рук.
У маёй
далоні
пралеска вырасла,
і толькі
табе вядома,
чаму.

* * *

На сонцы
не раз адаб'юцца
рэшткі
зімовай хваробы.
Да вуснаў
сняжынкі
прымерзнуць,
а пальцы
заплямяцца
цемрай.

У пошуках
заспакаення
буду
звяртацца
да сонца.
Ці сонца
маю ліхаманку
пагодзіцца
астудзіць?
Пасыплецца
снег
з патыліц
нахіленых
долу
будынін.
Занадта балюча
далоні
свае яму
давяраць.
Шкада,
не адбудзецца
з намі
таго,
што не наканавана...
І недзе
надзея сышла.

* * *

Дарэмна ты шукаў
у шафе свечку!
Быў ранак,
і сівей да снегу
дождж,

а ты ніяк
не мог разгледзець
нечага
ў маіх вачах.
Імглянае святло
маленькага акна
цябе злавала,
і свечку ў шафе
ўпарта ты шукаў.
За снегам
пахаваліся праталіны
ў маіх
звычайна веснавых
вачах.
Што хочаш
згледзець ты
за завірухай?
Усё было...
І ўсё было задзьмута.

* * *

Кожны дзень,
да якога
твае дакраналіся
вусны,
і твае акварэльныя
мяккія азначэнні
я збіраю
на нітку
для пацерак памяці.
Мне адно застаецца —
запомніць

і ўжо не запамятаць
рухі, крокі
і крылаў узмахі,
любіць вышыню,
нават тую,
якая для іншых
завецца абрываю.
Ты пакінеш
мой горад
уважлівых вокнаў,
мастоў разматаных.
Ты паедзеш,
прамовіўшы адрас
квітнеючым вішням,
а яны адляцяць прэч,
не даўшы
мне шанцу
хаця б напісаць...
Без адказу.

* * *

Пазнаеш вясну?
Замест шкла —
вада,
замест дробных слоў —
доўгія маўчанні.
Сотні ліхтароў
змерзлі ў гарадах,
сотні ледзяшоў
з цяжкасцю расталі.

Сакавіцкіх сцюж
тонкае святло

пагубляе ноч
за няпоўны тыдзень.
Зменіцца адчай
згубленых нябёс
хворасцю сівой,
кволасцю адліжнай.

Пазнаеш вясну?..

* * *

Крошку сустрэчы,
сую, іржавую крошку
як праглынуць?
І забыцца,
што нешта было
запавуцінена
ў ліпкія, прыкрыя словы?
Мы бачым
дождж
на рабінавых гронках,
мы верым
толькі няспраўджаным
марам,
а значыць — сапраўдным.
Стома
астылага дня
абдымае за плечы.
Крошка сустрэчы...
Балюча глытаць...
Несуцешны,
плача напужана вецер
у вецці
параненых рук...

ЛЮТАЎСКАЯ СВЕЧКА*Паэма***1**

Я хацела
захварэць на іскрынку
і вечна палаць.
Толькі свечкі — яны
выгараюць датла.
А я — свечка.
Недарэчнасць якая!
Падхапіла іскрынку,
палаю.

2

Як сэрцавы knot
ні хавала я,
ён быў
аднойчы запалены.
Губляннем
хвілін аплаўленых
я час вымяраю
свой.
Цяжар паветра
гарачага.
Воскам да скону
наплачуся —
цярпліва слязіцца
шчырасць
лютаўскаю вясной.

3

Запалкі ламаліся
лёгка,
моўчкі нават.
А ты адкідваў
убок іх,
крыўдуючы на безгарачнасць.
Нарэшце адна
адказала
на драпіну
знічкай пунсовай —
і сэрца маё апяклося.
Я — свечка.
Растану. Нядоўга
мне бегчы
да дыму сівога.
Нядоўга...

4

Ты мяне запаліў,
не сказаўшы пра сцюжу
ні слова,
толькі песні згубіўшы
ля пырскаў
сляпога святла,
і сышоў, не задзьмуў,
ну, а я не спыняла
нікога,
бо сябе
для далоні тваёй ледзяной
берагла.
Ды сагрэць не прыйшлося.
Даверыў далонь ты
кішэні,

а сябе — адплылай у морак
дарозе...

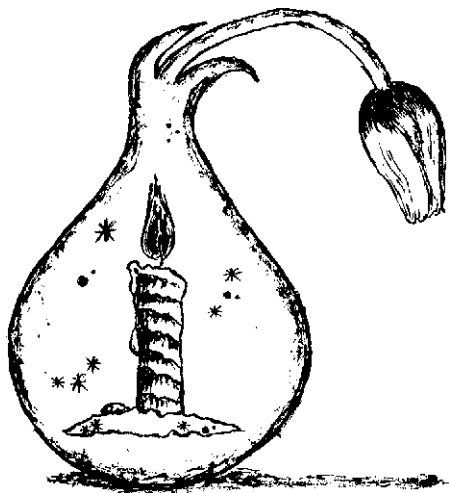
5

Нехта скажа,
што горад мой
дробны.
Пытаюся ў бруку,
дзе чутны
твае крокі,
адказам — маўчанне.
У прахожых гляджуся,
бо ведаю, што для мяне
ты адзін —
некрывое люстэрка:
а раптам убачу
свой адбітак
і ўспомню імя,
каб паклікаць
цябе
раз апошні
да свечкі...
Нехта скажа,
што горад мой
дробны,
але ж немагчыма
сустрэцца
ў ім выпадкова.

6

Безнадзейна чакала
спачатку.
Колькі тыдняў
губляю дарэмна святло.

Сёння ж —
нема прашу
ў пакамечаных вулак,
каб цябе
мне вярнулі
на кроплю секунды.
Прыходзь,
назбірай крыўдных
слоў,
колькі мае ўяўленне,
і нарэшце
зadzьмі мяне,
выратуй ад папялішча!
...ад папялішча...
Згасла свечка.
Морак.
Не відно.
Душа не піша.

* * *

Мой дробны свет,
падобны на мядзяк,
нарэшце дзірку
адшукаў у кішэні,
і мне цяпер
так пуста-пуста стала —
хоць удыхні паветра,
колькі знойдзеш,
каб занядужаў
прысмак пустаты.

Бываюць развязаныя
дарогі,
бываюць несустрэтыя
каханні,
але каб зруйнаваць
такія вежы,
што мы ўзвялі
адно для аднаго!

Я ведаю, ты любіш
адзіноту,
чаму ж яна тады
за мною ходзіць?!

* * *

Горад шэры,
і толькі зялёныя кругі
святлафараў
нагадаюць пра вясну.

Не мне —
тралейбусам.
Так, напэўна, прыходзяць
вясновыя маразы.
Красавік, губляючы
птушак,
жыве чаканнем дажджу.
А я не памятаю
тваё аблічча
і таму не пазнаю цябе,
згледзеўшы...

* * *

Праз шчыліну
спрабуе праціснуцца
сонечнае святло,
але тралейбус
абвяргае яго існаванне,
збягаючы прэч.
Асцярожна!
Няцяжка параніцца цемрай.
Тхло
тралейбуснага жыцця —
гэта смерць
для выпадковага матыля.
Сустрэча са шклом —
рана.
Я думаю пра цябе,
сочачы за святлом
у шчыліне.
Матыль — я.

Шчыліна —
адзінае выратаванне.
Ад цемры,
але не ад пыльнага
дажывання.
На чарговы прыпынак
забыліся дзверы...
Паветра
да канцавога
не хопіць.
Крылцы звялі, пажоўклі
й змоўклі...

* * *

Мая зямля
прапахла небам.
Як цяжка думаць
пра зямное,
па небе ходзячы...
Зямля
мякчэй за воблака
здаецца,
пакуль не высушыш
ёй слёзы.
Сухая —
болем адгукнецца
маім скалечаным
нагам.
Маўчы,
калі размоўе нашай
жыццё не ў шчырасць.

Абмінуць нам
руіны нашых дзён
і сонца раздаць
па лустах.
Мы з табой
ужо хвіліну
незнаёмцы.
Жылі, ды высахлі
рамонкі
ў старонках
памяці маёй...

* * *

Ледзь схапіўшыся
за галінкі,
задрыжала твая
павуціна.
Я расой абарвалася
з ніткі.
Сотня шкельцаў —
і ўвесь напамін.
Ноч прыгадвала снег —
церушыла
вішні. Ноч не спужалася
пылу
нечаканага ранку.
Паныла
боль згадзіўся
прэч не пайсці.
Вецер зраніў
крыло аб галінкі.

І — упала твая
павуціна.
Вось і новае штось
у жыцці нам:
я — пабілася,
ты — сышоў.

* * *

Шыба будзе
сцюдзёнаю,
нават залітая
сонцам.
І абвугленым скроням
маім
боль пакіне.
Калі
я прачнуся
ад смагі
й наемся самлелай
рабіны,
неба ўспомніць пра верасень.
Я пагаджуся жаўцець,
сохнуць,
падаць
і ўжо не вяртацца...
Залітая сонцам,
шыба будзе сцюдзёнай
заўжды.
Ты — таксама.

* * *

Прыгрэюць халады.
І маладзкі,

патрэсканы,
рассыплецца на крошкі.
Навошта
лета,
калі ты маўчыш,
губляешся на перагібах
лесвіц?
І нават твае позіркі
ўсё крэсяць,
што сэрца піша?..
У такія дні
да дрыжкаў самотна
без дарогі.
Таму іду
прыгадваць сонны
горад
па лабірынтах
вулічных. Але
душа ўпіраецца,
не хочучы святлець.
Душа пытаецца:
«Навошта лета?..»

* * *

Ліпкія словы
нарэшце кінуты
проста пад ногі
майму суразмоўцу.
Рукі нясмелыя
перабытаны
з крыламі —
і патрабуюць палёту.

Вочы — ім
сустракаць недазволена
вострую зыркасць
пытанняў насупраць.
Звольнена памяць:
хадою павольнаю
лічыць пакрыўленых
лесвіц прыступкі.
Я — толькі роля.
Не спраўджаны подых мой —
сціснутым лёгкім
бракуе прасторы.
Кропка ўжо блізка,
ды як супакоіцца
скрыпцы —
хварэе ж на ноты?

* * *

Дзіўна:
я перастала баяцца
сцюжы.
Не таму,
што лета
ператварылася
ў восень.
Не таму,
што чэрвень
лістоту лавіў
у лужынах.
Не баюся
сцюжы я
таму,

што не сагрэла
руку тваю
ледзяную.

* * *

Няхай
замест наших далоняў
у свеце
народзяцца птушкі
й не знойдуць
залатаных мараў
ад пылу сівыя
тамы.
Даверым
далоневых птушак
з ахвотай пракіслай
камусьці —
і будзем за шыбай
бязгучнай
цяпло дажываць
да зімы.
Няхай
замест наших далоняў
у свеце
народзяцца птушкі.
Няхай разляцяцца
навечна.
Ты ім
не дазволіў сустрэчы...
Нашто ж нам
далоні,
скажы?

* * *

Хвіліннай схованкі
прыроджаная
боязь
нас вымушае
давяраць
дажджу
праменне валасоў,
карэнне
пальцаў.
А побач —
раскрываюць
парасон.
— Якога колеру?
— Сляпога
сонца...
Нас папракнуюць
за прыкрыую
упартасць:
хадзіць з дажджом,
калі ёсць
дзе схавацца.
Вада ў далоні.
Дай, наваражу
сляпое сонца.

* * *

Зялёны ветах
знойдзены
ў вадзе,
пакінутай дажджом
лістоце клёна.

У каву неба
накрышыла ноч
пасохлых зорак —
усё роўна
горка.
Мая рука
нагадвае крыло.
З кардону.
І... упрошвае
палётаць.
Ды толькі
я падняцца
не змагу:
другая —
пальцамі ў зямлю
ўрастае.

* * *

Цені — кінутыя
на падлогу.
Рукі — сплеченыя
ў вецце.
Вочы — прызмрочаныя
сустрэчай.
Выпадковае
дакрананне.
Ад'язджаем
і пакідаем
свой гадзіннік
да паслязаўтра.
Вецер шнырыць
па ўсіх трамваях.

Першы ліст —
і далонь пустая.
Цені — кінутыя
на падлогу...
Дачытаўшы
нататнік трывогі,
ад'язджаем
і пакідаем.

* * *

Калі збягаюць травы
пад адхон.
Калі нядужыць сэрца
ад вятроў.
І па лязе іржышча
басанож
ісці да гарызонту.
Не ўдваіх...
Калі лістоту,
спісаную, рве
клён загарэлы.
І няма расы
на кветках
досвітку...
Калі... Калі...
Падобны час
на несканчоны дзень.
Шляхі — на жменю
нітак.
Мы з табой —
аматары

бадзяжнага жыцця —
баімся сцен
нячуйных гарадоў...
Сыходзіць восень
на старонкі кніг.
Рудая восень
з-пад алоўка Бога.

* * *

Спелы яблык восені
ў расе.
Патыхае вільгаццю
ад сцен.
Давяраюць ногі
камяням.
Вусны прызнаюцца:
«Гэта я...»
Драпіны прамення
на акне.
Два лісты, як крылы, —
птушцы ўслед.
Міг світальнай сцюжы.
Памаўчым?
Крошка неба
на тваім плячы...

* * *

Недагаворана
і недачута.
Неперагорнута,
толькі таму, што

ты падарыў мне
букет незабудак,
моўчкі прамовіўшы:
«Не забывай!»
Сёння надвор'е
прызнанняў асенніх.
Гэта — гублянне
лістотных імгненняў.
Гэта — калючыя
поціскі дрэваў.
Гэта — залеваў
нямая вада.
Ссохлі ўспамінаў маіх
незабудкі.
Чэрствы пялёстак
у словы закуты...
Хочацца дагаварыць
і даслухаць —
восень з чысцюткай старонкі
пачаць!

* * *

Чакаючы
на той міг,
калі пакрыўленыя
стосы кніг
ператворацца ў руіны,
перапісваю ў нататнік
гадзіны
й гляджу на неба
са старой павуціны.

А восем паверхаў
ніжэй —
агні
губляюцца
ў горадзе цемры.
І дарэмна
гучыць тваё «як прыгожа».
Сёння ты —
з тых шэрых
прахожых,
якіх заўважаюць
з прычыны
згубленага недзе
гадзінніка
і пытаюцца:
«Якая гадзіна?..»

* * *

Забыў ты,
надоўга забыў ты
два крылы
й кроплю святла.
І ледзь тлее
ў пальцах
хвілінка
апошняга цёплага
дня.
І ціха вяртаецца
неба
да звычай
сваёй нематы.

І дождж,
дождж сівы
й аслеплы,
параніўся аб правады.
Ты ўспомніў,
як спелі маліны
на досвіткавым
кусце...
А можа —
як крылы прасілі
й чаму ты збаяўся
ляцець?

* * *

Гэта проста царуе
непагадзь.
Гэта толькі
мурзатае сонца
ходзіць па небасхіле
з вар'ятнаю хуткасцю.
Гэта ўжо каруселіць
лістота,
засмучаная
незнаёмкаю-восенню
ў тумановай вуалі.
Гэта — непагадзь,
якой не чакалі
мы,
але спяшаемся з сонцам,
і ў каруселях
лістоты
кружым.

Гэта — восень,
якую нам не адужаць.

* * *

І ўспомняцца
цень кляновы
й пасохлай лістоты
стос.
І, скінутыя на падлогу,
сукенкі шпалерных бяроз.
У скуры схаваны
месяц
сцюдзёным крывым лязом.
І раны —
з радкоў пакрэсленых.
І раны —
з забытых радкоў.
І ўспомніцца неба
падлогай,
стаптанай да брудных хмар.
Усё, што стала
далёкім,
ўспомніцца — як адчай.

* * *

Мая сцюдзёная зорка —
схаваная
ў спелай траве.
Мае выпадковыя словы
збяруцца
ў адзін канверт.

І ён як лісток асенні
ў тваё
заляціць
акно.
І будзе незразумелым
усё, што нашым было.
Спакойна ты ступіш
на зорку,
схаваную
ў спелай траве.
Наш свет — палынова горкі,
ды гэта ўсё роўна
наш свет.

* * *

На шчыліне
акна трамвайнага —
латка з неба.
У далонях маіх —
вада
абяцанага сіноптыкамі
дажджу.
Сухая.
Штосьці не тое
са мной:
прыгадала я
дзень нараджэння
восені.
І накупіла
кляновых паштовак
залішне.
Нешта не пішацца.

Нешта пішу.
Гэта — сэрца...
Сэрца
спыняецца дыхаць
вуліц
паветрам іржавым.

* * *

Я свечцы
шукаю
лапінку цемры.
Я сэрцу
шукаю
шчаслівых імгненняў.
Ды шэра
і пуста —
ні свечцы, ні сэрцу
нішто не сагрэць
і нічым не сагрэцца.
Я доўга шукаю,
я ўпарта шукаю
і цемры,
і шчасця.
А можа...
А раптам
знайду —
і заззяю.
Знайду —
і адтаю.
Мне толькі
дайсці б да цябе.
Мне —
дабрацца б...

* * *

А лістота —
яна шурпатая,
яна ржавая —
не залатая.
Восень
зранілася
і заплакала.
Журавы,
ва ўспамін
адлятаючы,
не забыліся
на геаметрыю.
Сонца змрочнае,
сонца рэдкае —
на адзін глыток
не стае яго.
Што паснула,
што адцвіло,
што — пруткамі
сцюжы
працягае...
А лістота —
яна шурпатая,
яна ржавая —
не залатая.

* * *

Старая яблыня
схавае
між травы
драбнюткіх сонцаў колькі.

На світанні
ты знойдзеш іх
і будзеш дыхаць
пахам
саспелага асенняга спакою.
У садзе тыдзень
гаспадарыць восень —
скамечыла любімыя сукенкі
памерзлых дрэваў.
І вады замнога
паналівала кожнаму.
Ты ж верыш
бязмежна ёй —
руплівай гаспадыні.
Штодня
ў сваю альтанку
запрашаеш,
каб з'есці
льжкі дзве ці тры
размоў.

ПАРАЗУМЕННЕ

Мая сляза
працяла
шкло акна,
адбіла
ліхтары
й змрок прыпынкі.
Пакрэсліў неба
след,
забыты крыламі.

Я адляцела
(Разумей —
«сышла»)
Маіх шукаў ты
вуснаў, рук,
вачэй,
але, аб сэрца
пальцы апякаючы,
сцюдзёным заставаўся.
Не вяртаюся
назад
(«Да пабачэння!» —
разумей).

* * *

Неба, навошта
такія ахвяры:
за тры гадзіны —
мора вады?
Слёзы
на шэрым
твары,
і хмары
ад паднябесся —
да пустаты.
Неба, навошта такі
востры вецер:
што ні сустрэне —
на лахманы?
Згаснуць
ліхтарныя
свечкі
й агеньчык

дрогкі
ў нямоглай душы.
Неба, лаві
непрытомныя
словы!
Можа, калісьці
напішаш
адказ.
Гэтак увосень
вядзем мы
размовы:
толькі я,
неба,
вечер,
вада.

* * *

Мы будзем сустрадацца
ўсё радзей,
а некалі
забудземся сустрэцца
і пройдзем міма.
Гэта значыць, мы
спазналі восень
нашых шчасных дзён.
Адна памылка —
і далёка ўжо
мая далонь
ад цеплыні тваёй.
І сэрца —
ад цяпельца
твайго сэрца.

Мы будзем сустракацца
ўсё радзей.
Трывога знойдзеная.
Шчасце дзе?

* * *

Матылі ў тваіх валасах.
Слёзы,
бы з-пад ліхтарных павек.
Я — у тралейбусах.
Ты — у дажджах.
Я гукаю,
а ты не ідзеш.
Радасць гэту
балюча трываць —
лепш маўчаць
у светлых, шчырых вачах.
Ходзіць восеньская зіма
па прыступках
з вады
і са шкла,
па далоньцы майго цяпла.
А я звыкла
малюся на снег.
І не ў першым сне
мрояцца мне
матылі ў тваіх валасах.

* * *

Гэта драпіны снегу
на шкле,
на знявечаным шкле
паветравым.

Быць пяшчотай тваёй
сагрэтаю
мне так хочацца.
Як далёка ты!
І выспеўваеш не мяне...
Мне ж наоў да пакуты
боязна
ісці са свечкай
на першы снег.
Не патрэбна каханне
зіме.
І я ўпарта шукаю
прычыну
кроплю-свечку задзьмуць
і суцішыць
сваё сэрца былой халоднасцю.

* * *

На вуснах тваіх
сняжынкі не таялі.
Празрыстыя вейкі былі,
крыштальныя.
А для мяне найвялікшаю
тайнаю
з'яўлялася
сцюжа кахання твайго.
Дзе сёння вандруеш,
аблокаў кароль?
Чаму наша неба
пакрыўдзіў расстаннем ты?
Расплюшчаны зоркі —
і раніць святло
і вочы мае,
і радкі з маёй памяці.

Цябе я губляю...
Ці ты сам губляешся?
Упала сняжынка.
Мне горка. Мне радасна.
На вуснах сняжынкай —
«Кахаю» тваё.

* * *

Я па сцюжы паветра прайдуся,
каб прамерзнуць да сэрца ажно.
І каб вузел гарачых пачуццяў
развязаць... вострым зімным лязом.

Тая постаць з абліччам анёла,
што знікае ў капрызях адліг,—
не, не выйсце з заўсёднага кола
паўнамёкаў маіх і тваіх.

Мы вітаемся шчырай усмешкай,
праз хвіліну — нам сумна ўдваіх.
Знітаваныя ў думках і вершах,
ды бяскрылыя птушкі ў жыцці.

Тую постаць з абліччам анёла
я штохвільна спрабую прагнаць.
Але — сэрцам схаваныя словы —
прарастаюць пралескі ў радках.

Прачытай...

* * *

Ліхтарная поўня
на шыбу акна

наклеена звечара.
Наша спатканне
ў паўзмрочным пакойчыку.
Заваражы
сваіх пацалункаў
бясконцым маўчаннем.
У споведзі снежнай
мне хочацца жыць.
Зіма ж нам расстанне
ў завею прадкажа.
Ліхтарная поўня
на шыбе душы —
сляпучая белая
пляма.

ПЕРШАЕ КАХАННЕ

1

Было так светла,
што ісці прыйшлося
навобмацак.
І я ішла.
Адна.
Па сонцы.
І агонь крывавіў вусны.
І вейкі апякаў.
Была зіма.
Дзень сонечны.
Пра першае каханне
ўспамін апошні...
Мне самотна?
Сумна...

2

Я сцюжу прымярала акуратна
да дрыжкаў,
бо вэлюмам вясельным
яна была,
танюткая на пальцах...
Хавала сэрца
пад сляпым ільдом.

3

Ты назаўжды згубіўся
ў завірусе.
Нас закружыла непагадзь.
Назаўтра —
дзень сонечны,
агонь крываўі вусны.
Я пра цябе не ўспомніла,
пытаннем занятая:
самотна жыць ці сумна?

* * *

Зараз пішацца толькі сцюжы.
На акне. Пра пачуцці ў карунках.
Пра спляценні халодных трывог.
Я штодзённа прачытваю шыбу.
Крэслію многае, бо не маё.
Перад сцюжай апраўдвацца мушу,
што шукаю старанна памылак —
перапісваю з шэрані думкі,
апякаючы пальцамі лёд.
Сцюжа піша на шыбах і ў душах.
І з нястомнай упартасцю нішчыць
першы подых маіх радкоў.

* * *

Рыжыя агеньчыкі таксі
ля зялёнай зрэнкі святлафора.
Ад'язджаеш? Добрае дарогі!
А пра што змаўчаў,
лепш напішы.
Без памылак.
Сэрцам і рукою.
У адлігу вэлюм не набыць —
як сышла,
з сабою знесла сцюжа.
На акне жаданья радкі
за цябе пішу і...
Спадзяюся,
што мяне згадаеш,
зазірнуўшы
ў рыжыя агеньчыкі таксі.

* * *

Апоўначы за вокнамі —
завея.
Апоўначы запаленая свечка
паўторыць сваё вадкае
«Не веру»
ў дзвюх пругкіх кроплях воску.
Рыпнуць дзверы.
Бадзягу ночы
мроіцца між дрэваў
каханай постаць.
І смяецца цемра
з яго трызнення.

Ён даўно хварэе
на адзіноту.

* * *

Як салодка
заблытацца ў снезе.
Рукі клейкія
ў сцюжы цукровай.
Пасябруй з гэтай ноччу,
што ў чорнай,
у празрыстыя зоркі,
сукенцы.
Востры месяц
на досвітку з'едзе.
На вакзале сустрэнеш ты
сонца...
Хай не будуць апалены
вейкі,
хай не будуць аслеплены
вочы!
Як не ўбачыш,
то і не паверыш,
што бляднее, канаючы,
цемра,
што бывае ў святла
дзень народзін.

* * *

Сонца патанае
ў лыжцы мёду.

Зазірае ў вокны вышыня.
Мякка ў пакамечаных сумётах
доўгую дарогу
мне ўяўляць.
Са спляцення незнаёмых вуліц
абіраць завулак ды ісці
ў іншы бок —
у неба.
Патанула маё сонца
ў лыжцы мёду.
Ці
я спяшаюся?
Ці час цягну я,
з «да сустрэчы» творачы «бывай»?
Пазнавай зіму па завірусе,
а мяне — па сэрцы пазнавай.

* * *

Дажджу было нязручна йсці
па даху.
Ён пальцамі чапляўся
за паветра,
саскокваў долу.
Я згубілася ў дажджы.
Я разважала,
што вышэй нябёсы,
калі на іх
праз лужыны глядзець.
Я плакала з-за адчування неба
вакол сябе:
мне сорамна было

не лётаць, а хадзіць
у ноч вады.
Вада была палёгкай,
чаканае
пасля зімы.
Ваду
паналівалі хмары
ў кубкі лужын, дамы,
мае далоні.
І прахожым
яе параздавалі шчодра.
Я
старанна абмінала сёння
сонца —
зіме патрэбны
хоць адзін слязлівы дзень.

* * *

Поўня. У лужыне.
Пераступаю яе акуратна.
Не патрывожыць адно
роўнай паверхні вады.
Змерзне ў лужыне поўня.
Зломіцца лёд пад абцасам
вострым
знаёмай тваёй,
а маёй — незнаёмкі.
Я ж — пазбіраю аскепкі,
каб skleць
поўню
і ў неба вярнуць адзіноту.

* * *

Я абыцала
сустрэць цябе на вакзале.
І пабытала гарады.
Ты пакрыўдзіўся —
і ад'язджаеш
сёння. У горад снегу. Адзін.
Як мне памылку выправіць,
не падкажаш?
Вечар, да адчаю майго безуважны,
вуліцам змрочным
раздорвае агні.
А яны —
прапаноўваюць мне свае дарогі.
Па каторай
дайду я да горада снегу?
Нервы —
у вузел завязаны.
Пальцы — у паветра ўраслі.
Навобмацак вярнулася ўрэшце
дахаты,
а там — ты!
Не крыўдзіўся. Не ад'язджаў:
не вабяць іншыя гарады.
І зараз ужо не адзін.

* * *

Наша неба апяклося сонцам.
Снег не раставаў —
рабіўся цукрам.
Мы крышылі цукар
у гарбату,

забывалі кубкі
на сталі.
Я ішла пісаць табе адказы
на недачаканыя лісты.
Ты — шукаць лістоту між старонак
кніг, даўно чытаных
і для пылу
на паліцах складзеных.
Гарбата
астывала і была салодкай.
Не пілі мы
й не звярталі ўвагі
ні на неба,
ні на твая слёзы,
што стрымаць не здолела яно,
калі ранкам апяклося сонцам.
Мы не ведалі,
што неба — наша.
Кожны пазычаў яго другому.
Кожны пакідаў яго сабе...

* * *

Я не пускаю
ў пакой свой нікога.
Сцены майго пакоя
тваімі лістамі абклеены.
У любое імгненне
я магу прачытаць радкі
дзён тваіх і маіх.
Дзён, якіх
мы не лічылі ніколі.

Сцены майго пакоя
абклеены не прызнаннямі,
не словамі захаплення —
абклеены цэнямі
паўзмрочнымі, паўсляпымі,
начамі тымі,
калі мы глядзелі на поўню...
Кожны з нас —
са свайго акна.
Поўня была адна,
а гарадоў было двое.
І не побач былі гарады.
Тады
ты пісаў мне лісты,
якімі абклеены
сцены майго пакоя.

ЖЫЦЦЁ

Ваду ў далонях доўга не ўтрымаць —
яна заўсёды выбірае волю...
Хаця, каб неба дасягнуць,
ёй трэба пад ногі ўпасці,
боль перамагчы.
Дождж.
Тыдзень плача неба.
І спатоліць
лісток зялёны
прагу свет убачыць,
няхай на досвітку прачнецца снег
або ад ветру зломіцца галінка.

Ён хоча жыць —
і пражыве імгненне.
Лісток, зімой народжаны...
Хвіліну
яго прытомнасці
мы назавем жыццём.

* * *

На парванай паперы,
у кроплях дажджу
незадзьмутая свечка
дрыжала.
Вецер форткай рыпеў,
граў на шкле. Ты не чуў.
Рэчы складзены
ў чамаданы.
Ты камечыў білет.
Ты пярэчыў яму —
прадказальніку
доўгай дарогі.
Я глядзела ў акно.
Не пытала, чаму
едзеш ты ў нікуды
для нічога.
Сёння дождж, сёння свечка —
у кроплях вады.
А назаўтра зіма
ўсё заснежыць.
Буду дыхаць сняжынкамі.
Буду ў лісты,
як у пер'е для крылаў,
я верыць.

* * *

Цені —
разлітыя на столі.
Шукаю адценняў
солі
ў дзвюх лыжках цукру,
што насыпаны ў кубак
кавы.
Не пытаю, як справы, —
а поўны сподак маўчання
табе прапаноўваю.
Цішыня адноўлена
на імгненне.
На столі разлітыя цені
створаць знаёмыя сілуэты —
нагадаюць, што вечар
беспрытульны
па вуліцах ходзіць...
А мы з табою
сядзім пад столлю.
Ты шукаеш
адценняў цукру ў солі,
а я — маўчу.

* * *

У паветры
шкляная вада павісла.
Крохкая.
Мне балюча дыхаць.
Мне ад словаў тваіх цукровых —
кісла.
Не пішы.

У паветры павісла
вада шкляная.
Незнаёмца
па кроках тваіх пазнаю.
У руцэ —
непадзелены яблык каханья.
Не пішы...

* * *

У малацэ туману
патанае
прывідны горад мой.
Праз хмурны ранак
працягнуты
пруткі трамвайных рэек.
Сталею я,
а горад мой — старэе...
Навобмацак хаджу
па вулках бледных.
Хварэе сонца.
У старых газетах
напісана
пра здзейсненыя мары.
Не веру ў іх здзяйсненне.
Набываю
газеты ў шапіках.
Раздорваю знаёмым.
Хварэе сонца:
у паглядзе — стома.
І патанае горад
у тумане.
Знаходжу горад свой.
Сябе губляю...

АКВАРЭЛЬ

* * *

Прайшоўшы
ўздоўж і ўпоперак
зіму,
назваць яе
не згодныя бясконцай.
Святкуем сёння
нараджэнне сонца.
І я на ледзяшы,
бы свечкі, дзьму.

* * *

Не прачытаць
на леташняй лістоце
пра надыход вясны,
бо неабачліва
вадой і сонцам
запісвалі на ёй
вяснянкі мы.

* * *

Праталіны ўзнікаюць як сляды,
мінулыя прыгадваючы
сцежкі.
Далоні мерзнуць.
І прыходзіш ты
іх грэць ля кубка,
дзе жыве падснежнік.

* * *

Акно было падорана
дажджу.
На падваконні
жмурылася котка.
Такім быў дзень,
як мы схавалі сонца
пад абажур.

* * *

Дапісаўшы сцюжу,
сакавік
перагорнутаі старонцы рады.
Ледзяшовых слёзаў
на гарбагу
назбіраюць хутка ручаі.

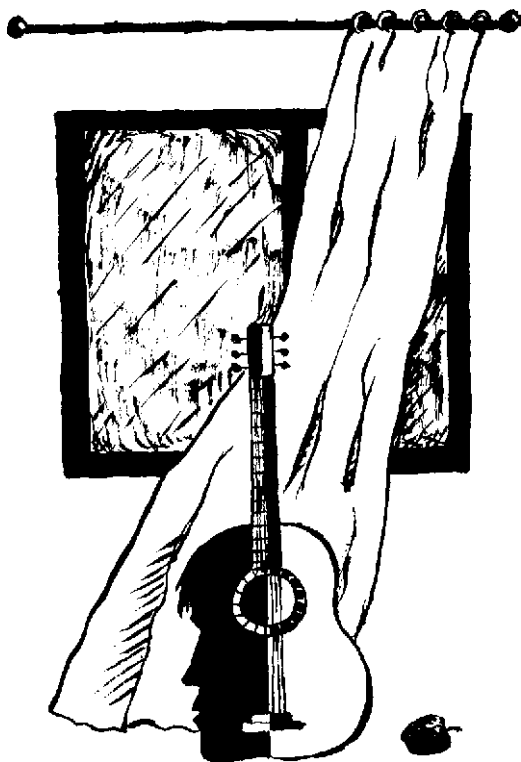
* * *

Ведай:
на хвіліну дзень даўжэй.
Цэлая хвіліна —
у дадатак
для таго,
каб дапісаць нататнік
сёлетніх марозаў і завей.

* * *

Згасае
рыжы сонечны ліхтар.

Свае агні
прыгадвае наш горад.
Вісіць пажоўклы ліст
сярод аб'яў.
Чытаем мы на ім:
«Сышла зіма».
І дадаем:
«Затое надыходзіць
вясна!»

ВЕРШЫ МІЖ ЗІМОЙ І ВЯСНОЙ

* * *

Слёзны снег
на вейках вуліц —
нечаканая зіма.
Зноў штодзённа будзе хмурыць
непагадзь абліччы хмар.
Ды няхай мой шэры горад
засумуе ў маразы.
Прарасту былінкай хворай
і ў сумётах буду жыць.
Не шкадуючы карэння,
пахаваўшы ўсё лісцё,
буду жыць. А там, увесну,
зноўку забруіць жыццё.
І тады... засохнуць можна
да наступнае зімы.

* * *

Нешта не тое з маёй вышынёй —
падаю долу.
Неба чарсцвее,
як толькі яго
скінуць уніз.
Доўга я падала —
крылы шукала,
далоні
грэла пад сонцам...
Пад сонцам сцюдзёным зімы.

Нешта не тое
са мной —
я вяртаюся ў неба.

Неба маё
не хацела быць вышай —
і скінута ўніз.

* * *

Горад нахілены ўправа,
улева — трамвай.
Рэйкі стаміліся бегчы.
Трамвай прыпыніўся.
Я несучешна шапчу табе:
— Не пакідай, —
нібы чытаю
апошняй надзеі малітву.

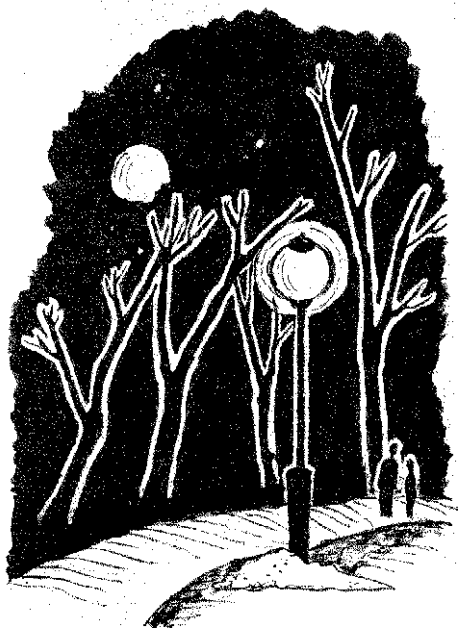
Мой красавік
паслізнуўся на нітцы святла.
Дзверы зачынены.
Вокны скажонья рухам.
Горад схіляецца ўправа,
улева — трамвай...
Я прыпыняю малітву,
маўчанне даслухаўшы.

* * *

У пасмы валасоў
уплецены дажджы.
Стуліўшыся да скроні,
сакрэты шэпча ветрык...

Вясна ідзе па вулках —
на сонца варажыць —
і аглядае строга
вішнёвыя сукенкі.
Вясна — яна гарэза,
калі з ёй побач май.
Вясна — сама самота,
калі сустрэне лета:
як зацвіце сунічнік,
не скажа мне «бывай»,
а проста азірнецца —
на памяць азірнецца.

І год ізноў чакаць...

Змест

УГОРАДЗЕ.....	5
* * * У паветры рассыпаны... ..	8
* * * За туманамі... ..	9
* * * Куды ні глянеш... ..	10
* * * Далёка... ..	11
АДЭСКИ ТРАМВАЙ	
* * * Пакуль горад яшчэ не прачнуўся... ..	13
* * * Дзень не дойдзе... ..	13
* * * У горадзе... ..	14
* * * Горад плача... ..	15
* * * Горад, якога няма... ..	16
* * * Наш горад... ..	17
* * * Забудзься... ..	17
* * * І самотныя вокны... ..	18
* * * Нас пазнаёміць... ..	19
* * * На што... ..	20
* * * Восень так знясіліла... ..	20
* * * Абарвецца вада... ..	21
* * * Лістота спаліцца... ..	22
* * * А там, напэўна... ..	22
* * * Прысніўся вулкам... ..	24
* * * Учора ўвечары... ..	24
* * * Гэта была восень... ..	25
* * * Не ўтрымацца... ..	26
* * * Мой цягнік... ..	27
* * * Чаму... ..	27
* * * Вось і адчай... ..	28
* * * Па залатанай дарозе... ..	29
* * * У непагодны дзень... ..	30
* * * Я сёння буду... ..	30
* * * Гвалт усчалі... ..	31
* * * Ну каму якая справа... ..	32
ФОТАЗДЫМАК	32
* * * Колер пакуты... ..	33
* * * І падгарэлае лісце... ..	34
* * * Нарэшыце ты... ..	35
* * * Ведаеш... ..	36

<i>*** Састарэлыя травы...</i>	37
<i>ПАЭМА НА ДЗВЕ ХВІЛІНЫ</i>	38
<i>*** Кляновы ліст...</i>	42
<i>*** Застанемся...</i>	42
<i>*** Позна...</i>	43
<i>*** Шэра...</i>	44
<i>*** Я ведаю...</i>	45
<i>*** Як памятаць?..</i>	46
<i>*** Глядзіць у вокны...</i>	47
<i>*** Прастакутная...</i>	48
<i>*** Лічу агні...</i>	49
<i>*** Соль іржавая...</i>	49
<i>*** Колькі сябе ні шукай...</i>	50
<i>*** Там, дзе...</i>	51
<i>*** Пальновую гарбату...</i>	52
<i>*** Нарэшце...</i>	53
<i>*** Няёмкае цяпло...</i>	53
<i>*** Памыўшыся...</i>	54
<i>*** Нязвыкляя восень...</i>	55
<i>*** І нараджаюцца словы...</i>	56
<i>*** Да дзірак знасілася павуцінне...</i>	57
<i>*** Вось яшчэ...</i>	58
<i>*** Дзень летацініх пралесак...</i>	58
<i>*** Я іду...</i>	59
<i>*** Жоўтае неба...</i>	61
<i>МАКСІМ БАГДАНОВІЧ</i>	62
<i>*** На небе...</i>	63
<i>*** Мне прыснілася...</i>	64
<i>*** Па даўно нечаканым снезе...</i>	64
<i>*** Я ніколі...</i>	65
<i>*** Калі...</i>	66
<i>*** Я рассьпала...</i>	68
<i>*** Патанае...</i>	69
<i>*** Кожны ўздых...</i>	69
<i>*** Захварэла восень...</i>	71
<i>*** Пальцы стануць струнамі...</i>	71
<i>*** Я памятаю...</i>	73
<i>*** І вось ізноў...</i>	75
<i>*** Пакуль...</i>	76

*** <i>Г бывае...</i>	77
*** <i>Гэта горад...</i>	78
*** <i>Тут адліжнныя ручаі...</i>	80
*** <i>Завіруха блытае...</i>	81
*** <i>Ты прыдумаў мне...</i>	81
*** <i>Смага...</i>	83
*** <i>Снег учора...</i>	84
*** <i>Падсвядома...</i>	85
*** <i>Калі далонь...</i>	86
*** <i>На сонцы...</i>	87
*** <i>Дарэмна ты шукаў...</i>	88
*** <i>Кожны дзень...</i>	89
*** <i>Пазнаеш вясну...</i>	90
*** <i>Крошку сустрэчы...</i>	91
ЛЮТАЎСКАЯ СВЕЧКА	92
*** <i>Мой дробны свет...</i>	96
*** <i>Горад шэры...</i>	96
*** <i>Праз шчыліну...</i>	97
*** <i>Мая зямля...</i>	98
*** <i>Ледзь схапіўшыся...</i>	99
*** <i>Шыба будзе...</i>	100
*** <i>Прыгрэюць халады...</i>	100
*** <i>Ліпкія словы...</i>	101
*** <i>Дзіўна...</i>	102
*** <i>Няхай...</i>	103
*** <i>Хвіліннай схованкі...</i>	104
*** <i>Зялёны ветях...</i>	104
*** <i>Цені — кінутыя...</i>	105
*** <i>Калі збягаюць травы...</i>	106
*** <i>Спелы яблык восені...</i>	107
*** <i>Недагаворана...</i>	107
*** <i>Чакаючы...</i>	108
*** <i>Забыві ты...</i>	109
*** <i>Гэта проста царуе...</i>	110
*** <i>Г ўспомняцца...</i>	111
*** <i>Мая сцюдзёная зорка...</i>	111
*** <i>На шчыліне...</i>	112
*** <i>Я свечцы...</i>	113
*** <i>А лістота...</i>	114

*** <i>Старая яблыня...</i>	114
ПАРАЗУМЕННЕ	115
*** <i>Неба, навошта...</i>	116
*** <i>Мы будзем сустракацца...</i>	117
*** <i>Матылі ў тваіх валасах...</i>	118
*** <i>Гэта драпіны снегу...</i>	118
*** <i>На вуснах тваіх...</i>	119
*** <i>Я на сюжы паветра прайдуся...</i>	120
*** <i>Ліхтарная поўня...</i>	120
ПЕРШАЕ КАХАННЕ	121
*** <i>Зараз пішацца толькі сюжы...</i>	122
*** <i>Рыжыя агеньчыкі таксі...</i>	123
*** <i>Апоўначы за вокнамі...</i>	123
*** <i>Як салодка...</i>	124
*** <i>Сонца патанае...</i>	124
*** <i>Дажджу было нязручна йсці...</i>	125
*** <i>Поўня. У лужыне...</i>	126
*** <i>Я абяцала...</i>	127
*** <i>Наша неба апяклося сонцам...</i>	127
*** <i>Я не пускаю...</i>	128
ЖЫЦЦЁ	129
*** <i>На парванай паперы...</i>	130
*** <i>Цені...</i>	131
*** <i>У паветры...</i>	131
*** <i>У малацэ туману...</i>	132
АКВАРЭЛЬ	
*** <i>Прайшоўшы...</i>	134
*** <i>Не прачытаць...</i>	134
*** <i>Праталіны ўзнікаюць як сляды...</i>	134
*** <i>Акно было падорана...</i>	135
*** <i>Данісаўшы сюжы...</i>	135
*** <i>Ведай...</i>	135
*** <i>Згасае...</i>	135
ВЕРШЫ МІЖ ЗІМОЙ І ВЯСНОЙ	
*** <i>Слёзны снег...</i>	137
*** <i>Нешта не тое з маёй вышынёй...</i>	137
*** <i>Горад нахілены ўправа...</i>	138
*** <i>У пасмы валасоў...</i>	138

Літаратурна-мастацкае выданне

Базылёва Вольга Уладзіміраўна

Крылы ў шафе

Вершы, паэмы

Адказны за выпуск *А. Аношка*

Рэдактар *А. Масарэнка*

Карэктар *Н. Дарафейчык*

Камп'ютэрны набор і вёрстка *Д. Андрэеў*

Малюнкi аўтара